

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci proti obžalovanému **D. B.** pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 na verejnom zasadnutí konanom 11. apríla 2013 v Bratislave prerokoval odvolanie obžalovaného **D. B.** proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 8. novembra 2010, sp. zn. PK – 1 T 49/2010 a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 256 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 odvolanie obžalovaného **D. B.** **s a z a m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 8. novembra 2010, sp. zn. PK - 1 T 49/2010, bol obžalovaný **D. B.** uznaný za vinného z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. zák.) na tom skutkovom základe, že

sledujúc cieľ odčerpať majetok spoločnosti **H. I. A. C., s.r.o.**, so sídlom **B., D. č. X.**, IČO: **X.**, sústredený na bežnom účte č. **X./X.** vedenom v **T., a. s.**, pobočka **B., M. ulica**, postupoval tým spôsobom, že dňa 5. marca 2002 využívajúc plnú moc splnomocniteľa **V. F.** z 25. januára 2002, ktorá ho oprávňovala popri inom aj na zastupovanie spoločnosti **H. I. A. C., s. r. o.** vo všetkých veciach, zriadil v pobočke **T., a. s.**, v **B. na M. ulici** neobmedzené dispozičné právo k označenému účtu pre **L. V.**, ktorému nebol známy účel zriadenia dispozičného práva ani právny dôvod nasledujúcej bankovej operácie, dňa 6. marca 2002 uskutočnil z účtu č. **X./X.** bezhotovostný prevod sumy 5 600 000 Sk na bežný účet

spoločnosti S., s. r. o., so sídlom Ž., J. V. č. X., IČO: X., č. X./X. vedený vo V., a. s., pobočka B., expozitúra D., ul. S.. T., ktorý deklaroval ako úhradu za služby dodávateľa – spoločnosti S., s. r. o., vediac, že služby nemajú byť nikdy poskytnuté, pričom dňa 12. marca 2002 E. V. ako formálny konateľ spoločnosti S., s. r. o., na pokyn sprostredkovateľa P. G. prevedenú sumu 5 600 000 Sk v expozitúre V., a. s., D., vybral z účtu č. X./X. a odovzdal P. G., čím takto svojím konaním D. B. spôsobil poškodenej organizácii H. I. A. C., s. r. o., škodu vo výške 5 600 000 Sk (185 885,946 eur).

Špecializovaný trestný súd ho za to odsúdil podľa § 248 ods. 5 Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého obžalovaného podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradil do I. (prvej) nápravno výchovnej skupiny. Zároveň mu podľa § 228 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. por.) uložil povinnosť nahradiť poškodenej strane, a to H. I. A. C., s. r. o., v konkurze, B., D. č. X., škodu vo výške 185 885,946 eur.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie obžalovaný D. B..

V odôvodnení odvolania podaného prostredníctvom obhajcu JUDr. R. M., ktoré smerovalo proti výrokom o vine a treste, uplatnil obžalovaný D. B. tieto odvolacie námietky:

- napriek tomu, že najvyšší súd už v minulosti kritizoval formuláciu skutkových viet v podobe absencie skutkových úvah ako aj popisu deja, skutková veta vo výrokovej časti napadnutého rozsudku je absolútne nečitateľná, keďže sa v nej neuvádza žiadne jeho konanie, ktoré by smerovalo k zavineniu;
- najvyšší súd v predchádzajúcom rozhodnutí poukázal na viaceré nedostatky súvisiace napr. s otázkou vlastníctva poškodenej obchodnej spoločnosti, s otázkou časového hľadiska uzavretia materských spoločností políciou, s otázkou povinnosti mlčanlivosti u svedka JUDr. M. B., ktoré ale v novom konaní neboli opätovne odstránené;

- odvolateľ vo vzťahu k otázke vlastníctva poškodenej obchodnej spoločnosti opakovane prezentoval svoj právny názor, že vlastníkom obchodnej spoločnosti H. I. A. C. s. r. o. ako 100 % dcérskej spoločnosti H. S. a. s. je P. P., ktorý mal teda mať v trestnom konaní procesné postavenie poškodeného, keďže vyhlásením konkurzu ako úpadca nestratil svoju procesnú spôsobilosť byť účastníkom konania;
- dňa 5. februára 2002 došlo zo strany polície k uzavretiu obchodnej spoločnosti H. S. a. s., pričom v máji 2002 bol účelovo vyhlásený konkurz na majetok tejto obchodnej spoločnosti, ktorá skutočnosť ovplyvnila všetky následné kroky orgánov činných v trestnom konaní, ktoré vyústili až do trestného stíhania jeho osoby, teda podľa názoru odvolateľa štát zapríčinil krach tejto obchodnej spoločnosti, vytvoril si vlastného poškodeného, začal vyšetrovať tento krach a tak si zabezpečil, že trestné konanie bude v jeho „réžii“;
- svedka JUDr. M. B. (advokáta) ako právneho zástupcu obchodnej spoločnosti H. S. a. s. a rovnako tak aj obchodných spoločností H. I. A. C. s. r. o. a S. s. r. o. nikto nezbavil v trestnom konaní povinnosti mlčanlivosti o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri výkone svojho povolania v rámci poskytovania právnych služieb;
- vylúčením tejto trestnej veci na samostatné konanie bolo motivované snahou špecializovaného trestného súdu vyhnúť sa verejnej kritike a posmeškom médií a prípadne niektorých politikov, pričom odvolateľ mal za to, že pre takýto procesný postup súdu prvého stupňa neboli splnené zákonom stanovené podmienky;
- vo vzťahu k právnej kvalifikácii trestného činu sprenevery poukázal na to, že jeho konaním neboli naplnené zákonné znaky tejto skutkovej podstaty, pokiaľ ide o to, že:
  - a) vec musí byť daná do držby
  - b) vec si musí páchatel prisvojiť
  - c) musí byť iná dohoda ohľadom nakladania s vecou
  - d) musí ísť o cudzí majetok

- e) musí vzniknúť škoda cudzej osobe
  - f) úmyselné zavinenie
- vo vzťahu ku skutkovým zisteniam spochybnil výpovede svedkov JUDr. M. B., Ľ. V. a Ing. M. H. a naopak výpoveď svedka P. P. prezentoval ako dôveryhodnú;
  - vychádzajúc teda z výpovede svedka P. P. mal za to, že tento poškodený – svedok **len realizoval svoje ústavné právo voľne nakladať so svojim vlastníctvom, a tak ľudovo povedané „súd do toho nič“, keďže bolo len na výbere P. P. alebo ním určenej osoby, ako uvedenú sumu 5.600 000,- Sk použijú.**

V odôvodnení odvolania podaného prostredníctvom obhajcu JUDr. M. M., PhD., ktoré smerovalo rovnako proti výrokom o vine a treste, uplatnil obžalovaný D. B. navyše tieto odvolacie námietky:

- vo výpovedi svedka Ľ. V. existujú výrazné defekty vierohodnosti jeho tvrdení, ktoré sa týkajú:
  - a) okolností súvisiacich so zoznámením sa tohto svedka s osobou obžalovaného D. B.,
  - b) okolností, ktoré súvisia s vyjadreniami tohto svedka o vzťahu obžalovaného D. B. ku svedkovi P. G.,
  - c) okolností súvisiacich s podpisovaním príkazu na úhradu sumy 5.600.000,- Sk,
  - d) okolností súvisiacich s vystavením faktúry č. 2002,
  - e) okolností súvisiacich s vystavením plnej moci pre svedka JUDr. M. B. a skutočnosti, či sa uvedené osoby poznali a aký bol ich vzťah,

f) okolností súvisiacich s pôsobením svedka Ľ. V. pre spoločnosť H. s. r. o.,

g) okolností súvisiacich so schopnosťou tohto svedka prežiť udalosť a získané poznatky pravdivo a úplne reprodukovať pred OČTK a súdmi,

- absencia dostatočne vysvetľujúcej argumentácie, prečo súd uveril tvrdeniam svedka Ing. M. H., a to napriek existencii viacerých rozporov v jeho výpovediach týkajúcich faktúry č. 2002, realizácie prevodného príkazu, podnikateľského zámeru H. s. r. o.,
- absencia dostatočne vysvetľujúcej argumentácie, prečo súd naopak neuveril tvrdeniam spoluobžalovaného Ing. P. P.,
- zo skutkových zistení v napadnutom rozsudku nevyplýva, že došlo zo strany obžalovaného D. B. k prisvojeniu si cudzej veci a rovnako tak nevyplýva záver o jeho povinnosti disponovať vecou určitým spôsobom,
- napadnutý rozsudok neuvádza žiadne skutkové okolnosti, z ktorých by bolo zrejmé, o aké zmluvné zastúpenie malo ísť, čo bolo jeho obsahom v rovine právnej a po stránke vecnej a z akého právneho titulu pochádzalo,
- v nadväznosti na vyššie uvedené bolo potom povinnosťou ustáliť rozsah práv a povinností, ktoré obžalovanému D. B. v tejto súvislosti patrili,
- skutkové zistenia neumožňujú urobiť jednoznačný právny záver o úmysle obžalovaného D. B. prisvojiť si cudziu vec, ktorá mu bola zverená a tým sebe alebo inému obstaráť trvalý prospech,
- nebola preukázaná jeho vedomosť o tom, že faktúra č. 2002 vystavená obchodnou spoločnosťou S. pre odberateľa H. s. r. o. obsahuje služby, ktoré sú fiktívne,

- slovné spojenie v skutkovej vete „sledujúc odčerpať majetok“ je takou formuláciou, ktorá je právom aprobovaná v súvislosti s bežným obchodným stykom,
- napadnutý rozsudok neobsahuje skutkové zistenia, na podklade ktorých by sa dal urobiť záver o personifikácii skutočného vlastníka H. s. r. o.

Z vyššie uvedených dôvodov sa obžalovaný D. B. na podklade podaného odvolania domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil špecializovanému trestnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Podľa § 254 ods.1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len Tr. por.) ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 253, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým môže odvolateľ podať odvolanie, i správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, prihliadajúc pritom i na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom uvedeným v citovanom ustanovení zistil, že odvolanie proti rozsudku špecializovaného trestného súdu podala procesná strana na to oprávnená, proti výrokom, proti ktorým odvolanie podať mohla, urobila tak v lehote ustanovenej v zákone, pričom odvolanie podané obžalovaným D. B. nie je dôvodné.

1) K procesnoprávnej stránke veci

Najvyšší súd Slovenskej republiky už raz o odvolaní podanom obžalovaným D. B. rozhodol, a to uznesením z 19. januára 2012, sp. zn. 5 To 11/2011, ktorým odvolanie obžalovaného D. B. podľa § 256 Tr. por. zamietol, pričom verejné zasadnutie vykonal v jeho neprítomnosti.

Termín verejného zasadnutia predseda odvolacieho senátu určil 1. decembra 2011 na termín 19. januára 2012, pričom obžalovaný D. B. prevzal **predvolanie** osobne podľa pripojenej doručky 20. decembra 2011 a jeho obhajca JUDr. R. M. 12. decembra 2011.

Dňa 18. januára 2012 o 21.05 hod. obžalovaný D. B. odoslal na mailovú adresu podateľne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a na mailovú adresu jeho obhajcu JUDr. R. M. písomné ospravedlnenie s odôvodnením, že **„sa mu zhoršili zdravotné problémy, ktoré mu pretrvávajú už dlhšiu dobu a nedovoľujú sa mu zúčastniť uvedeného pojednávania, keďže ide o silné krvácanie s konečníka a musel vyhľadať odbornú pomoc, pričom ošetrojúci lekár mu nariadil klud na lôžku a nasadil mu silné antibiotiká s tým, že o skončení práceneschopnosti bude informovať“**.

K uvedenému písomnému ospravedlneniu pripojil lekársku správu MUDr. M. Š. vykonávajúceho privátnu chirurgickú prax na M. ulici č. X., P., Česká republika, z ktorej vyplýva, že D. B. sa dňa **18. januára o 16.12 hod.** dostavil do ordinácie tohto lekára s narastajúcou bolestivosťou a citlivosťou v oblasti konečníka, ktoré podľa jeho vyjadrenia boli sprevádzané teplotami, pričom ošetrojúcim lekárom bol hmatom objektívne zistený absces a začervenanie okolia s tým, že mu bol následne ambulantne vykonaný drobný chirurgický zákrok (odstránenie hnisu) a nasadené širokospektrálne antibiotiká (Zinnat) a doporučený pokojový režim v horizontálnej polohe, sprchovanie a udržiavanie v čistote s dostatočným pitným režimom.

Odvolací senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky svoje rozhodnutie vykonať verejné zasadnutie v neprítomnosti obžalovaného D. B. odôvodnil nasledovne:

Podľa § 234 ods. 1 Tr. por. verejné zasadnutie sa koná za stálej prítomnosti všetkých členov senátu a zapisovateľa.

Podľa § 234 ods. 2 Tr. por. ak neustanovuje zákon niečo iné nie je účasť prokurátora a obhajcu na verejnom zasadnutí nevyhnutná.

Podľa § 238 Tr. por. na verejnosť, konanie, začiatok a odročenie verejného zasadnutia sa použijú primerané ustanovenia o hlavnom pojednávaní.

Podľa § 202 ods. 3 Tr. por. hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného nemožno konať, ak je obžalovaný vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje päť rokov. V prípadoch nutnej obhajoby (§ 36) nemožno konať hlavné pojednávanie bez prítomnosti obhajcu.

Podľa § 263 ods. 2 Tr. por. účasť prokurátora na verejnom zasadnutí je povinná.

Podľa § 263 ods. 3 Tr. por. na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní musí mať obžalovaný obhajcu vo všetkých prípadoch, v ktorých ho musí mať na hlavnom pojednávaní.

Podľa § 263 ods. 4 Tr. por. v neprítomnosti obžalovaného, ktorý je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, možno verejné zasadnutie odvolacieho súdu konať len vtedy, ak obžalovaný výslovne vyhlási, že sa účasti na verejnom zasadnutí vzdáva.

Ustanovenie § 238 Tr. por. formou odkazu dopĺňuje predovšetkým pravidlá o priebehu verejného zasadnutia stanovené v § 235 Tr. por. Primerané použitie ustanovení o hlavnom pojednávaní je podľa § 238 možné len v otázke verejnosti konania, začiatku a odročenia verejného zasadnutia, nie však (ani analogicky) ohľadom iných otázok, ktoré sú výslovne a odchyľne od hlavného pojednávania upravené pre verejné zasadnutie. Tak napríklad prítomnosť osôb na verejnom zasadnutí je riešená podľa § 234 Tr. por., poprípade v spojení s ustanovením § 233 ods. 1 Tr. por. a s ďalšími zvláštnymi ustanoveniami (§ 264 ods. 2 až 4 Tr. por.), takže sa tu neuplatní ustanovenie § 202 o prítomnosti osôb na hlavnom pojednávaní.

Pokiaľ ide o účasť (prítomnosť) obvineného na verejnom zasadnutí, všeobecné ustanovenie o prítomnosti osôb podľa § 234 Tr. por. sa o nej vôbec nezmieňuje, takže verejné zasadnutie možno vykonať i bez účasti obvineného, i keď mu je účasť potrebné spravidla umožniť aspoň upovedomením o verejnom zasadnutí. Nutnú prítomnosť obvineného na verejnom zasadnutí je potom možné, obdobne ako účasť obhajcu, vyvodzovať len nepriamo z iných ustanovení Trestného poriadku. Účasť obvineného na verejnom zasadnutí bude teda potrebná predovšetkým v týchto prípadoch:

a) pokiaľ ide o obžalovaného, ktorý je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody a ktorý výslovne neprehlásil, že sa vzdáva účasti na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu;

b) pokiaľ bol obvinený na verejné zasadnutie predvolaný (§ 233 ods. 1 prvá veta Tr. por.), čím dal súd jednoznačne najavo, že účasť obvineného na verejnom zasadnutí

je nutná a že v neprítomnosti obvineného nemôže konať a rozhodnúť; **senát však môže toto opatrenie zmeniť po tom, čo sa predvolaný obvinený nedostavil, a to uznesením vyhláseným po otvorení verejného zasadnutia, ktorým rozhodne, že verejné zasadnutie sa vykoná napriek neúčasti obvineného;**

c) pokiaľ bol obvinený odvolacím súdom o verejnom zasadnutí v zmysle § 233 ods. 1 Tr. por. iba upovedomený, dáva súd najavo, že nepovažuje prítomnosť obvineného pri verejnom zasadnutí za nutnú a uvažuje aj s alternatívou konania verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti; **ak sa obvinený v takomto prípade na verejné zasadnutie nedostaví a svoju neúčasť riadne neospravedlní, potom nie je možné z toho vyvodzovať záver, že boli porušené ustanovenia o jeho prítomnosti na verejnom zasadnutí;**

d) pokiaľ obvinený dal výslovne najavo, že trvá na svojej účasti na verejnom zasadnutí a že nesúhlasí s konaním verejného zasadnutia vo svojej neprítomnosti – ide o uplatnenie ústavného práva obvineného, to platí i vtedy, pokiaľ obvinený svoju neúčasť na už nariadenom verejnom zasadnutí včas a riadne ospravedlnil takými dôvodmi, ktoré je možné akceptovať a ktoré mu objektívne bránili zúčastniť sa verejného zasadnutia.

Pokiaľ obžalovaný svoju neúčasť na verejnom zasadnutí konanom 19. januára 2012 ospravedlnil z vyššie uvedených zdravotných dôvodov, odvolací senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v tejto súvislosti považoval za potrebné uviesť, že **ochorenie obvineného alebo potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti obvineného však samo osebe nemusí byť dostatočným ospravedlnením jeho neúčasti na verejnom zasadnutí, resp. dôvodom k odročeniu verejného zasadnutia. Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti je vystavované pre účely sociálneho zabezpečenia a samo osebe nie je dostatočným podkladom pre záver, že obvinenému bránia v účasti na verejnom zasadnutí zdravotné dôvody.**

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dospel k záveru, že obžalovaný D. B. svoju neúčasť na verejnom zasadnutí konanom 19. januára 2012 neospravedlnil riadne a včas. V tomto smere ďalej uviedol, že obžalovaný D. B. mal týmito zdravotnými problémami trpieť dlhšiu dobu, pričom k ošetrovaniu sa dostavil až deň pred konaním odvolacieho konania v popoludňajších hodinách, navyše sa tak stalo v Českej republike, pričom zo správy ošetrojúceho lekára nevyplýva záver,

že uvedená diagnóza by obžalovanému D. B. znemožňovala resp. bránila v účasti na verejnom zasadnutí.

Odvolací senát v posudzovanej veci ďalej zdôraznil, že dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním nespôsobilosti zúčastniť sa verejného zasadnutia podľa zákona je viazané na osobu obžalovaného, a v tomto smere nie je povinnosťou odvolacieho súdu zisťovať, či zdravotné problémy deklarované obžalovaným tomuto bránia alebo nebránia v účasti na verejnom zasadnutí.

Rovnako súdu zo zákona nevyplýva povinnosť prispôbovať režim konania pred súdom a jeho priebeh predstávám obžalovaného alebo požiadavkám jeho obhajcu. Režim trestného konania a jeho priebeh je potrebné zamerať od súdu k obžalovanému a jeho obhajcovi, a v žiadnom prípade nie naopak.

Obžalovaný D. B. bol už v minulosti uznaný za vinného z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. na rovnakom skutkovom základe, a to rozsudkom bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku z **27. apríla 2007**, sp. zn. PK 1Tš 8/2005. Tento rozsudok Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z **11. októbra 2007**, sp. zn. 2 Toš 6/2007, v celom rozsahu zrušil a vec aj v tejto časti vrátil bývalému špeciálnemu súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Zo súdneho spisu špecializovaného trestného súdu vedeného pod sp. zn. PK 1Tš 8/2005 pritom bolo zistené, že po zrušení rozsudku súdu prvého stupňa a vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie, bolo nariadených celkovo **23 hlavných pojednávaní**, pričom takmer všetky museli byť odročené v dôsledku prekážky na strane obžalovaných JUDr. Ing. J. M., P. P. a D. B., konkrétne v prípade obžalovaného D. B. a jeho obhajcu JUDr. R. M. v **7 prípadoch**.

Vyššie uvedené konanie obžalovaných a ich obhajcov vrátane konania obžalovaného D. B. a jeho obhajcu bez akýchkoľvek pochybností dokumentovalo ich evidentnú snahu umelo predlžovať dĺžku konania na súde prvého stupňa za účelom čo najviac oddialiť jeho rozhodnutie o podanej obžalobe. V posudzovanom prípade teda Najvyšší súd Slovenskej republiky na jednej strane zistil neprimeranú dĺžku konania na súde prvého stupňa, na druhej strane musel konštatovať, že jej príčinou však boli jednoznačne subjektívne prietahy na strane

obžalovaných a ich obhajcov, vrátane obžalovaného D. B. a jeho obhajcu JUDr. R. M., ktoré praktizovali prakticky počas celej doby 3 rokov.

Vyššie uvedená okolnosť (opätovne účelovo vytvorená prekážka na strane obžalovaného P. P. na hlavnom pojednávaní konanom 8. novembra 2010) viedla špecializovaný trestný súd k postupu podľa § 23 ods. 1 Tr. por., keď za účelom urýchlenia konania vylúčil konanie o trestnom čine sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. proti obžalovanému D. B. zo spoločného konania na samostatné konanie.

Treba dodať, že obžalovaný D. B. „rovnakú taktiku – čo najviac oddialiť rozhodnutie o podanom odvolaní“ zvolil a následne realizoval aj v odvolacom konaní.

Odvolací senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aj s poukazom na vyššie uvedené prekážky v základnom konaní, ktorých príčinou boli aj ospravedlnenia obžalovaného D. B. a jeho obhajcu a ktoré viedli k subjektívnym priet'ahom a k následnému vylúčeniu veci na samostatné konanie, dospel napokon k záveru, že obžalovaný D. B. riadne nepreukázal, že ním deklarované zdravotné dôvody mu objektívne bránili zúčastniť sa verejného zasadnutia, a preto neboli zo strany odvolacieho súdu ani akceptované.

V otázke zákonných prekážok v konaní senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tak len nadviazal na svoje predchádzajúce rozhodnutie z 30. októbra 2008, sp. zn. 4 To 2/2008 (túto trestnú vec vybavil senát 5T), ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 4/2010 a ktoré riešilo obžalovanými dovtedy často praktizovanú prekážku v konaní súdu v podobe zmeny obhajcu na poslednú chvíľu.

Na podklade dovolania podaného manželkou obvineného N. B., zastúpenou obhajcom JUDr. M. M., PhD. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 20. februára 2013, sp. zn. 1 TdoV 8/2012 rozhodol, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2012, sp. zn. 5 To 11/2011 a konaním, ktoré mu predchádzalo, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. bol porušený zákon v ustanoveniach § 233 ods. 1, § 256 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 v neprospech obvineného D. B., v dôsledku čoho bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, následne

napadnuté uznesenie zrušil, zrušil
aj ďalšie rozhodnutia na zrušené uznesenie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a napokon Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako odvolaciemu súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia tohto rozsudku vyplývajú tieto právne závery:

Všeobecné ustanovenie § 234 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 prítomnosť obvineného na verejnom zasadnutí neupravuje. Na nevyhnutnosť jeho účasti na ňom možno usudzovať na základe úpravy uvedenej v § 263 ods. 4 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, podľa ktorého v neprítomnosti obvineného, ktorý je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, možno verejné zasadnutie odvolacieho súdu vykonať len vtedy, ak obžalovaný výslovne vyhlási, že sa účasti na verejnom zasadnutí vzdáva, alebo na základe úpravy uvedenej v § 233 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006.

Toto ustanovenie rozlišuje **predvolanie a upovedomenie o verejnom zasadnutí**. Podľa tohto ustanovenia predseda senátu **predvolá na verejné zasadnutie osoby, ktorých osobná účasť je na ňom nevyhnutná**. Obvineného na verejné zasadnutie spravidla predvoláva vtedy, keď **považuje za nevyhnutné ho vypočuť, vyzvať k vyjadreniu k dôkazu vykonanému na tomto verejnom zasadnutí, alebo ho požiadať o bližšie vysvetlenie jeho odvolania**. V ostatných prípadoch, keď osobná účasť obvineného na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu nie je nutná, sa obvinený o verejnom zasadnutí len upovedomí, a to ako osoba, ktorá svojim návrhom dala na verejné zasadnutie podnet, resp. ako osoba, ktorá môže byť priamo dotknutá rozhodnutím.

Obvinený D. B. bol na verejné zasadnutie, ktoré sa konalo 19. januára 2012, predvolaný. Na tomto verejnom zasadnutí bolo rozhodnuté v jeho neprítomnosti o jeho odvolaní proti prvostupňovému rozsudku, napriek tomu, že svoju neúčasť riadne a včas ospravedlnil pre zdravotné dôvody (z pripojenej lekárskej správy vyplýva záver, že obvinenému bol nariadený kľudový režim), pričom žiadal o odročenie verejného zasadnutia.

Iné skutočnosti, než sú uvedené v lekárskej správe, a to, že obvinený bol spôsobilý zúčastniť sa konania pred odvolacím súdom, keďže jeho zdravotný stav si nevyžadoval

hospitalizáciu, uviedla len MUDr. Ľ. P. po telefonickej konzultácii na základe údajov, ktoré jej predseda senátu oznámil až po konaní verejného zasadnutia 26. januára 2012 a tieto obvinenému neboli známe, tak ako to vyplýva z úradného záznamu na č.l. 661, zv. III.

Ak sa odvolací súd rozhodol obvineného na verejné zasadnutie predvolať (čo jednoznačne vyplýva z opatrenia predsedu senátu), dal tým jednoznačne najavo, že v neprítomnosti obvineného nemôže konať a rozhodovať. V neprospech obvineného nemôže byť posudzované ani to, že podľa následného vyjadrenia lekárky mohol obvinený cestovať a zúčastniť sa aj verejného zasadnutia. Tento záver ale vyvracia aktuálna **lekárska správa z 19. januára 2012, ktorá potvrdzuje hospitalizáciu obvineného na oddelení jednodňovej chirurgie v deň konania verejného zasadnutia (teda 19. februára 2012).**

Odvolací súd si v prípade rozhodovania o tom, že bude konať verejné zasadnutie o riadnom opravnom prostriedku bez prítomnosti obvineného, ktorý požiadal o odročenie verejného zasadnutia zo zdravotných dôvodov, musí zadovážiť jednoznačné lekárske správy o jeho zdravotnom stave. **Súd nie je totiž oprávnený sám posudzovať zdravotnú spôsobilosť obvineného zúčastniť sa verejného zasadnutia.**

Ak za tejto situácie, keď aj prokurátor navrhol verejné zasadnutie odročiť, odvolací súd verejné zasadnutie vykonal v neprítomnosti obvineného napriek tomu, že na to neboli splnené zákonné podmienky, bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por.

Treba však na ilustráciu uviesť, že postup odvolacieho súdu mohol byť determinovaný technickými obštrukciami všetkých obvinených pred súdom prvého stupňa, v dôsledku čoho muselo byť hlavné pojednávanie odročované 23-krát, z toho v dôsledku práceneschopnosti obvineného D. B. a jeho obhajcu 7-krát. Obvinený prevzal predvolanie na verejné zasadnutie odvolacieho súdu už 20. decembra 2011. **Absces (hnisavé ložisko) sa v ľudskom tele vyvíja síce individuálne, ale väčšinou relatívne dlhší čas. „Načasovanie“ hospitalizácie na deň konania verejného zasadnutia sa preto mohlo javiť ako náznak ďalšej technickej obštrukcie. Objektívne ale bolo preukázané, že obvinený dňa 19. januára 2012 bol hospitalizovaný a požiadal o odročenie verejného zasadnutia, preto mal odvolací súd v daných súvislostiach verejné zasadnutie odročiť.**

Vyššie popísané skutkové okolnosti je treba posúdiť predovšetkým z toho hľadiska, či prejednaním veci odvolacím súdom bez prítomnosti obvineného nedošlo k porušeniu jeho ústavne garantovaného práva na prejednanie veci v jeho prítomnosti v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv garantovaných čl. 6 ods. 1, 3 Dohovoru. Právo obvineného osobne sa zúčastniť konania pred súdom je totiž i v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva považované za základný prvok práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Preto konaním verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného nesmie byť súdne konanie ako celok dotknuté v takej miere a takým spôsobom, aby bolo pozbavené podstatných rysov a štandardov spravodlivého procesu.

Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti konštatoval, že prítomnosť obvineného na súde má zásadný význam pre spravodlivosť konania a povinnosť zaručiť obvinenému právo byť prítomný v pojednávacej miestnosti je jedna zo základných súčastí čl. 6 Dohovoru (pozri rozsudok Hermi proti Taliansku z 18. októbra 2006, č. 18114/02, § 58; Stoichkov proti Bulharsku z 24. marca 2005, č. 9808/02, § 56). Hoci to nie je výslovne uvedené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, z predmetu a účelu tohto článku ako celku vyplýva, že osoba „obvinená z trestného činu“ je oprávnená zúčastniť sa na súdnom konaní. Navyše odsek 3 písm. c/, d/ a e/ zaručuje, že „každý, kto je obvinený z trestného činu“, má právo „obhajovať sa osobne“, „vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov“ a „mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí“, a preto je ťažko predstaviteľné, ako by mohol uplatňovať tieto práva bez toho, aby bol na konaní prítomný (pozri rozsudok Colozza proti Taliansku z 12. februára 1985, č. 9024/80, § 27; Belziuk proti Poľsku z 25. marca 1998, č. 23103/93, § 37).

Osobná prítomnosť obvineného v odvolacom konaní nie je až taká dôležitá ako v prvostupňovom konaní. Ak však má odvolací súd preskúmať vec z hľadiska skutkového a právneho stavu a celkovo posúdiť otázku viny a nevinu, nemôže rozhodnúť o tejto otázke bez priameho posúdenia dôkazov, ktoré poskytne osobne obvinený na účely preukázania toho, že nespáchal skutok zakladajúci trestný čin (pozri rozsudok Dondarini proti San Marínu zo 6. júla 2004, § 27; Sibgatullin proti Rusku z 23. apríla 2009, č. 32165/02, § 36).

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva by sa mal vnútroštátny súd riadne presvedčiť, či zdravotný stav účastníka konania mu umožňuje sa konania súdu účinne

zúčastniť, prípadne by mal prijať určité opatrenia, aby bol handicap dotyčného kompenzovaný (pozri rozsudok Pylnev proti Rusku z 9. februára 2010, č. 3038/03, oddiel 3; Liebreich proti Nemecku z 8. januára 2008, č. 30443/03).

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na všetky skôr uvedené zistenia a dôvody podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil vo výroku tohto rozsudku uvedené porušenie zákona v neprospech obvineného D. B., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2012, sp. zn. 5 To 11/2011, ako aj jemu predchádzajúce konanie a tiež všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako odvolaciemu súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odvolací senát 5T v tejto súvislosti doplnil dokazovanie, z ktorého vyplývajú nasledovné závery:

- termín pôvodného verejného zasadnutia predsedu odvolacieho senátu určil 1. decembra 2011 na termín 19. januára 2012, pričom obžalovaný D. B. prevzal **predvolanie** osobne podľa pripojenej doručky 20. decembra 2011 doručeného **na adresu jeho trvalého pobytu B., R. X.**, pričom zo správy OO PZ Nové Mesto – východ, Bratislava III, ktoré realizovalo následný rozkaz na dodanie do výkonu trestu odňatia slobody, vyplýva, že menovaný na uvedenej adrese nebýva a ani sa tam nezdržuje;
- dňa 18. januára 2012 o 21.05 hod. obžalovaný D. B. odoslal zo svojho mailu B.@ na mailovú adresu podateľne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a na mailovú adresu jeho obhajcu JUDr. R. M. písomné ospravedlnenie s odôvodnením, že „**sa mu zhoršili zdravotné problémy, ktoré mu pretrvávajú už dlhšiu dobu a nedovoľujú sa mu zúčastniť uvedeného pojednávania, keďže ide o silné krvácanie s konečníka a musel vyhľadať odbornú pomoc, pričom ošetrujúci lekár mu nariadil klud na lôžku a nasadil mu silné antibiotiká s tým, že o skončení práceneschopnosti bude informovať**“;

- k vyššie uvedenému písomnému ospravedlneniu pripojil lekársku správu **MUDr. M. Š. vykonávajúceho privátnu chirurgickú prax na M. ulici č. X., P., Česká republika**, z ktorej vyplýva, že D. B. sa dňa **18. januára o 16.12 hod.** dostavil do ordinácie tohto lekára s narastajúcou bolesťou a citlivosťou v oblasti konečníka, ktoré podľa jeho vyjadrenia boli sprevádzané teplotami, pričom ošetrovujúcim lekárom bol hmatom objektívne zistený absces a začervenanie okolia s tým, že mu bol následne ambulantne vykonaný drobný chirurgický zákrok (odstránenie hnisu) a nasadené širokospektrálne antibiotiká (Zinnat) a doporučený pokojový režim v horizontálnej polohe, sprchovanie a udržiavanie v čistote s dostatočným pitným režimom, pričom **na uvedenej lekárskej správe nie je uvedená adresa pobytu pacienta – obžalovaného D. B.;**
- z lekárskej správy z 19. januára 2012 vystavenou MUDr. K. M., lekárom chirurgického oddelenia **P. K. K., s.r.o.** vyplýva, že **obžalovaný D. B. bol dňa 19. januára 2012 hospitalizovaný na oddelení jednodňovej chirurgie**, za účelom zaistenia žily a jej následného pozorovania za podpory infúznej terapie – pričom na oddelenie bol prijatý 19. januára 2012 (**čas nie je uvedený**) a prepustený 20. januára 2012 o 8.30, s tým, že adresa pobytu obžalovaného D. B. opäť nie je uvedená;
- z rozhodnutia o dočasnej pracovnej neschopnosti B 6345036 vystaveného MUDr. K. M., lekárom chirurgického oddelenia **P. K. K., s.r.o.**, bolo zistené, že obžalovaný D. B. s adresou miesta pobytu v dobe pracovnej neschopnosti **B., R. X.**, bol od 19. januára 2012 práceneschopný, pričom toto rozhodnutie ale neobsahuje žiadnu diagnózu;
- z výsluchu obžalovaného D. B. 21. marca a 11. apríla 2013 vyplýva, že v dobe pred a po konaní verejného zasadnutia 19. januára 2012 sa zdržiaval u svojej rodiny na adrese **K., V. X., Česká republika;**
- obžalovaný D. B. bol na vyššie uvedené **ochorenie** ďalej ošetrovaný **MUDr. M. Š. vykonávajúcim privátnu chirurgickú prax na M. ulici č. X., P., Česká republika**, ako to vyplýva z jeho správ opätovne

neobsahujúcich adresu pobytu pacienta – obžalovaného D. B., konkrétne v dňoch 8. februára a 2. marca 2012;

- zo súdneho spisu špecializovaného trestného súdu vedeného pod sp. zn. PK 1Tš 8/2005 pritom bolo zistené, že po zrušení pôvodného rozsudku súdu prvého stupňa a vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie, bolo nariadených celkovo **23 hlavných pojednávanií**, pričom takmer všetky museli byť odročené v dôsledku prekážky na strane obžalovaných JUDr. Ing. J. M., P. P. a D. B., konkrétne v prípade obžalovaného D. B. a jeho obhajcu JUDr. R. M. v **7 prípadoch – konkrétne u obžalovaného D. B. v týchto prípadoch - 28. apríla 2008** – práceneschopnosť – právoplatne uložená poriadková pokuta 30.000,- Sk, **23. januára 2009** – práceneschopnosť od 21. januára 2009 – telefonické oznámenie súdu 22. januára 2009 o 15.00, **26. mája 2010** – práceneschopnosť od 24. mája 2012 - telefonické oznámenie súdu 25. mája 2012 o 13.45, **18. apríla 2011** – práceneschopnosť od 12. apríla 2011 – oznámené súdu osobne v ten istý deň.

Odvolací senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vychádzajúc z vyššie uvedených skutkových okolností považuje za potrebné v otázke práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces uviesť nasledovné:

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na... súde... Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala... v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne...prejednaná... súdom zriadeným zákonom.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana poskytne v zákonom predpokladanej

kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94).

Všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd (II. ÚS 148/06, IV. ÚS 96/07). Ústavne konformný výklad je príslušný orgán verejnej moci povinný uplatňovať vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania a zároveň garantovať ich primeranú rovnováhu tak, aby bolo rozhodnutie v predmetnej veci akceptovateľné z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich jednak z ústavy, ako aj z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktorými je Slovenská republika viazaná. Výklad a aplikácia zákonných predpisov musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom.

Odvolačí senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky poukazuje aj na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ktorý pri aplikácii práva na osobnú účasť v súdnom konaní pri prerokovaní vlastnej veci dôsledne odlišuje medzi občianskoprávnym a trestnoprávnym konaním.

Kým v trestnom konaní sa osobná prítomnosť súdnej osoby hodnotí predovšetkým z pohľadu osobitných práv vyplývajúcich pre trestné konanie, najmä z druhého a tretieho odseku čl. 6 dohovoru, tak v občianskom súdnom konaní je osobná prítomnosť účastníka sporu viac spojená s procesnoprávnymi následkami neúčasti na konaní.

Vo veci **Kremzow vs. Rakúsko (rozhodnutie z 21. septembra 1993, Annuaire, č. 268-B)** ESLP uviedol, že v zmysle jeho doterajšej judikatúry platí čl. 6 dohovoru tiež pre kasačnú a odvolaciu súdnu inštanciu, avšak prítomnosť obvineného na týchto úrovniach konaní nemá rovnaký význam ako na konaniach prvoinštančných (napr. vec **Kamasinski z roku 1989, A-168, § 106**). Ďalej ESLP v tejto veci uviedol, že právo osobnej účasti

na súdnom konaní nemožno a fortiori odvodit' z čl. 6 dohovoru ani v prípade, keď odvolací súd má úplnú jurisdikciu (rozsudok vo veci **Fejde z roku 1991, A-212, § 31**). Potrebne je zohľadniť tiež osobitosti konania v danej veci a spôsob, akým boli prezentované a obhajované záujmy obvineného pred odvolacím súdom, a to najmä s prihliadnutím na otázky, o ktorých bolo potrebné rozhodnúť, ako aj na ich dôležitosť pre odvolaciu inštanciu a pre odvolávajúceho sa. **A keďže Kremzow mal právneho zástupcu, ESĽP konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru nezakladá právo jeho osobnej účasti v konaní pred najvyšším súdom ako súdom kasačným.**

Dôležitým aspektom pri posudzovaní neprítomnosti na súdnom konaní (jeho časti) je konanie samotného obvineného, to znamená, či jeho neprítomnosť na súdnom konaní nebola zavinená aj jeho správaním, resp. či jeho neprítomnosť v rámci odvolacieho konania je vo vzťahu k označeným právam, ktorých porušenie sa namieta, ešte ústavne udržateľná.

Odvolací senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s poukazom na samotný priebeh súdneho konania vo veci obžalovaného D. B. považuje za potrebné uviesť, že neúčast' obžalovaného na verejnom zasadnutí uskutočnenom pred odvolacím súdom dňa 19. januára 2012 bolo v okolnostiach danej veci potrebné vnímať (aj) cez prizmu

a) jeho správania počas prejednávania veci prvostupňovým súdom,

b) jeho účasti na hlavných pojednávaniach pred prvostupňovým súdom (absolútne totožný modus operandi v prípade neúčasti na hlavných pojednávaniach – t. j. zdravotná prekážka resp. práceneschopnosť oznámená deň pred hlavným pojednávaním v popoludňajších hodinách, tak aby zo strany predsedu senátu nebolo možné verifikovať jej opodstatnenosť, pričom vo všetkých prípadoch z hľadiska závažnosti išlo o menej závažný, skôr banálny zdravotný problém, u ktorého vždy existovalo dôvodné podozrenie, že ide zo strany obžalovaného D. B. skôr o simuláciu),

c) pri neúčasti na verejnom zasadnutí právne významného faktu, že obžalovaný bol kvalifikovane zastúpený advokátom, ktorý bol dostatočne oboznámený s obsahom prejednávanej veci a ktorý sa osobne predmetného verejného zasadnutia aj zúčastnil pri zachovaní lehoty na prípravu a osobne aj bránil záujem obžalovaného D. B.,

d) obžalovaným D. B. a jeho právnym zástupcom JUDr. R. M. poskytnutých odvolaciemu súdu podrobných písomných dôvodov odvolania, ktoré tvorili rámec odvolacieho konania a o ktorých odvolací súd aj rozhodoval.

Nemenej podstatnou pre rozhodnutie odvolacieho senátu 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vykonať verejné zasadnutie v neprítomnosti obžalovaného D. B. bola teda aj skutočnosť, že obžalovaný D. B. mal možnosť uviesť dôvody, pre ktoré nesúhlasil s prvostupňovým rozhodnutím, čo aj podrobným písomným podaním učinil, takže odvolacím konaním nemohlo dôjsť ani k porušeniu zásad kontradiktórnosti či rovnosti.

Argumentácia, že obžalovaný D. B. bol na verejné zasadnutie predvolaný, čím odvolací súd dal jednoznačne najavo, že v jeho neprítomnosti nemôže konať a rozhodovať, je v zrejmom rozpore s komentárom Trestného poriadku, podľa ktorého **„pokiaľ bol obžalovaný na verejné zasadnutie predvolaný (§ 233 ods. 1 prvá veta Tr. por.), čím dal súd jednoznačne najavo, že účasť obvineného na verejnom zasadnutí je nutná a že v neprítomnosti obžalovaného nemôže konať a rozhodnúť; senát však môže toto opatrenie zmeniť po tom, čo sa predvolaný obžalovaný nedostavil, a to uznesením vyhláseným po otvorení verejného zasadnutia, ktorým rozhodne, že verejné zasadnutie sa vykoná napriek neúčasti obžalovaného.** Uvedený záver logicky vyplýva aj z toho, že termín verejného zasadnutia a všetky ďalšie úkony s tým súvisiace vykonáva predseda senátu, zatiaľ čo o otázke vykonania verejného zasadnutia v neprítomnosti obžalovaného je príslušný rozhodnúť senát.

Jednou zo základných požiadaviek právneho štátu je aj princíp právnej istoty, ktorý znamená možnosť predvídať rozhodnutia štátneho orgánu v konkrétnej veci, keďže v rovnakej veci by štátny orgán mal postupovať a rozhodnúť rovnakým spôsobom. V disciplinárnej veci proti sudcovi JUDr. J. M. vedenej pod sp. zn. 1 Dso 3/2011 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako disciplinárny súd zamietol odvolanie vyššie uvedeného sudcu, pričom verejné pojednávanie 17. októbra 2011 vykonal v jeho neprítomnosti, keďže dospel k záveru, že neprítomnosť sudcu (ospravedlnenie práceneschopnosťou) a jeho právneho zástupcu predstavuje ďalšiu z jeho obštrukcií ako predlžovať konanie v disciplinárnej veci. Odvolací senát 5T sa právom mohol domnievať, že procesný postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý bol aplikovaný v prípade

tohto disciplinárne stíhaného sudcu, by mohol byť aplikovaný aj v prípade obžalovaného D. B., keďže v oboch prípadoch boli použité tie isté ustanovenia Trestného poriadku a v oboch prípadoch dotyčné osoby zvolili rovnaký spôsob, akým sa vyhlí svojej účasti na verejnom pojednávaní, resp. verejnom zasadnutí. O to viac, keď Ústavný súd Slovenskej republiky na podklade ústavnej sťažnosti sudcu JUDr. J. M. nálezom z 18. apríla 2012, sp. zn. I. ÚS 507/2011, rozhodol, že základné práva JUDr. J. M. podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky – disciplinárneho súdu sp. zn. 1 Dso 3/2011 zo 17. októbra 2011 **porušené neboli, pričom Ústavný súd Slovenskej republiky tento nález založil na totožnej právnej argumentácii.**

Bez akéhokoľvek komentára ponecháva potom už odvolací senát 5T procesný postup dovolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, keď na jednej strane konštatoval u odvolacieho senátu porušenie Trestného poriadku a práva na spravodlivý proces tým, že tento konal na verejnom zasadnutí v neprítomnosti obvineného D. B. napriek tomu, že neboli splnené zákonné podmienky a na druhej strane sám postupom podľa 382a Tr. por. rozhodol o podanom dovolaní na neverejnom zasadnutí, ktoré vyhlásil v neprítomnosti obvineného D. B., pričom tohto o tejto skutočnosti ani neupovedomil (pokiaľ za také niečo nepovažujeme internetovú vývesku) napriek tomu, že obvinený D. B. bol v tom čase vo výkone trestu odňatia slobody a tohto vzal do väzby rozhodnutím, proti ktorému nie je možné podať opravný prostriedok bez toho, aby ho predtým vôbec osobne vypočul.

2) K hmotnoprávnej stránke veci

Treba hneď úvodom uviesť, že vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu súdeného trestného činu, je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom **nedošlo k žiadnym podstatným chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci, pokiaľ ide o zistenie, že sa predmetný skutok stal spôsobom popísaným vo výroku napadnutého rozsudku, že ho spáchal obžalovaný D. B. a že z jeho konania nastal tam uvedený následok.**

Rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní obsahu vyšetrovacieho a súdneho spisu dospel k záveru, že výrok o vine obžalovaného D. B. bol založený na presvedčivých dôkazoch, ktoré bez akejkoľvek pochybnosti vylučujú akúkoľvek inú alternatívu toho skutkového deja, ktorý bol na základe týchto dôkazov ustálený.

Vzhľadom k tomu Najvyšší súd Slovenskej republiky v otázke skutkových zistení v prevažnej miere odkazuje na podrobne rozvedené dôvody rozsudku špecializovaného trestného súdu, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolacie námietky obžalovaného D. B. vo vzťahu ku skutkovým zisteniam a právnym záverom špecializovaného trestného súdu, až na námietku týkajúcu sa porušenia povinnosti mlčanlivosti u svedka JUDr. M. B., považoval preto za neopodstatnené.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že obžalovaný D. B. bol už v minulosti uznaný za vinného z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. na rovnakom skutkovom základe, a to rozsudkom bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku z 27. apríla 2007, sp. zn. PK 1Tš 8/2005. Tento rozsudok Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 11. októbra 2007, sp. zn. 2 Toš 6/2007, v celom rozsahu zrušil a vec aj v tejto časti vrátil bývalému špeciálnemu súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odôvodnenie tohto zrušujúceho uznesenia však neobsahuje absolútne žiadnu zmienku o procesných a hmotnoprávných chybách rozsudku súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa vyššie uvedeného trestného činu sprenevery a ani jedno slovo o tom, či v tejto časti je potrebné dokazovanie doplniť a prípadne v akom smere. Inak povedané, zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu je minimálne v tejto časti arbitrárne, a teda absolútne nepreskúmateľné, čo napokon na hlavnom pojednávaní konanom dňa 8. novembra 2010 vo svojej záverečnej reči potvrdil aj obhajca obžalovaného D. B. JUDr. R. M., keď povedal: „najvyšší súd tento bod nevytýkal, je to môj dojem, ale skutočne sa nezmiene ani jediným slovom, i keď sme podali v tejto časti pomerne rozsiahle odvolanie, vyvoláva to dojem, akoby na to najvyšší súd zabudol, no ale to je len môj dojem“. Odvolací senát 5T najvyššieho súdu vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti preto ani nemohol zistiť dôvody, ktoré viedli vo veci konajúci predchádzajúci odvolací senát k zrušeniu rozsudku v celom rozsahu, teda aj

v časti týkajúcej sa len obžalovaného D. B. a trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., ktorého spáchanie mu obžaloba kládla za vinu.

Rovnako podľa názoru senátu 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z vykonaných dôkazov (bez ohľadu na výpoveď JUDr. M. B., keďže tento svedok nebol zákonným spôsobom zbavený mlčanlivosti) bez akejkol'vek pochybnosti vyplýva, že obžalovaný D. B. z titulu zmluvného zastúpenia obchodnej spoločnosti H. I. A. C., s. r. o. s možnosťou nakladať so všetkým jej právami a majetkom na podklade plnej moci svedka V. F. z 25. januára 2002 za pomoci osoby P. G. využil svedka L. V. tým spôsobom, že tomuto svedkovi 5. marca 2002 rozšíril podpisový vzor na účet obchodnej spoločnosti H. I. A. C., s. r. o. vedený v T., ktorá osoba následne 6. marca 2002 prevodným príkazom previedla sumu 5.600.000,- Sk z účtu vyššie uvedenej obchodnej spoločnosti, pričom táto suma nebola použitá v prospech a ani v záujme obchodnej spoločnosti H. I. A. C., s. r. o., o čom napokon jednoznačne svedčí aj dodatočne predložená fiktívna faktúra obchodnej spoločnosti S. s. r. o. Napokon suma 5.600.000,- Sk prevedená na účet obchodnej spoločnosti S. s. r. o. vedený vo V. bola svedkom L. V. dňa 12. marca 2002 v hotovosti vybraná a odovzdaná osobe P. G..

Uvedený skutkový stav potvrdzujú predovšetkým svedecké výpovede L. V., Ing. M. H. a J. P. a predovšetkým zabezpečené a vykonané listinné dôkazy, a to plná moc V. F. pre obžalovaného D. B. z 25. januára 2002, žiadosť obžalovaného D. B. o rozšírenie podpisového vzoru k účtu obchodnej spoločnosti H. I. A. C., s. r. o. vedený v T. pre svedka L. V. z 5. marca 2002, prevodný príkaz na sumu 5.600.000,- Sk zo 6. marca 2002, príkaz na výber v hotovosti na sumu 5.600.000,- Sk zo 12. marca 2002, faktúra číslo 2002 obchodnej spoločnosti S. s. r. o. ako dodávateľa na sumu 5.600.000,- Sk pre odberateľa obchodnú spoločnosť H. I. A. C., s. r. o. z 2. marca 2002 a písomná žiadosť výkonného riaditeľa obchodnej spoločnosti H. I. A. C., s. r. o. svedka Ing. M. H. z 30. januára 2003, ktorou obchodnú spoločnosť S. s. r. o. vyzýva na preukázanie plnenia v zmysle vystavenej faktúry.

Z vyššie uvedených svedeckých výpovedí vyplývajú tieto závery:

- svedok Ing. M. H. na podnet obžalovaného D. B. odmietol zrealizovať prevod finančnej hotovosti z účtu H. s. r. o.,

- svedok Ľ. V. sa stretol s obžalovaným D. B. len raz, a to v T. pri rozširovaní podpisového vzoru na účet H. s. r. o. 5. marca 2002,
- obžalovaný D. B. pred rozšírením podpisového vzoru svedkovi Ľ. V. osamote hovoril s nebohým P. G.,
- svedok Ing. M. H. potvrdil, že pred uskutočneným prevodom z účtu H. s. r. o. na účet S. s. r. o. ho kontaktoval pracovník banky, ktorému potvrdil, že tento prevod realizuje obžalovaný D. B., ktorý je oprávnený konať v mene H. s. r. o.,
- svedok Ľ. V. 12. marca 2002 uskutočnil z účtu S. s. r. o. výber v hotovosti v sume 5.600.000,- Sk, ktoré odovzdal nebohému P. G.,
- svedkovia Ľ. V. a Ing. M. H. sa videli prvýkrát až pri konfrontácii na polícii,
- faktúra č. 2002 bola zaslaná H. s. r. o. až v priebehu mesiacov október – november 2002, pričom bol na nej dátum odoslania 2. marca 2002 a dátum splatnosti 6. marca 2002 s tým, že vyfakturované služby neboli nikdy zrealizované, čo svedok Ing. M. H. konštatoval aj v urgencii zaslanej S. s. r. o. z 30. januára 2003, ktorou sa domáhal predloženia dokumentácie,
- svedok Ľ. V. so základným vzdelaním ako konateľ spoločnosti S. s. r. o. má H. s. r. o. poskytnúť okrem iného prieskum trhu v oblasti výroby a predaja autobusov pre mestskú a prímestskú dopravu v SR a ČR, poradenstvo pri založení spoločnosti so zmiešanou zahraničnou a slovenskou majetkovou účasťou, prípravu podnikateľského plánu na dobu 5 - 10 rokov a zaškolenie pracovníkov,
- svedkovi Ľ. V. bol rozšírený podpisový vzor pre spoločnosť H. s. r. o., ktorá prevodným príkazom podpísaným svedkom Ľ. V. 6. marca 2002 previedla sumu 5.600.000,- Sk na obchodnú spoločnosť S., ktorej konateľom bol práve svedok Ľ. V., pričom podľa vlastného vyjadrenia bol už právoplatne

odsúdený v inej trestnej veci, v ktorej na pokyn svedka P. G. tiež robil tzv. bieleho koňa.

Dedukovať iné závery, než aké logicky vyplývajú z týchto svedeckých výpovedí aj v kontexte iných nepriamych dôkazov na seba nadväzujúcich a vzájomne sa dopĺňajúcich, môže len samotný obžalovaný D. B. majúci právo brániť sa spôsobom, ktorý uzná za vhodný a samozrejme jeho zvolení obhajcovia, ale nikto iný, pokiaľ by nechcel prísť do rozporu s pravidlami logického úsudku a vyvodzovania.

V tomto smere neobstojí argumentácia obžalovaného D. B. založená na svedeckej výpovedi P. P. z dôvodov, ktoré v dostatočnom rozsahu rozviedol špecializovaný trestný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, s ktorými sa Najvyšší súd Slovenskej republiky v plnom rozsahu stotožnil. Rovnako podľa neho konanie obžalovaného D. B., ktorý disponoval generálnou plnou mocou a napriek tomu pre vyššie uvedené odčerpanie finančných prostriedkov z účtu obchodnej spoločnosti H. I. A. C., s. r. o. rozšíril podpisový vzor pre ďalšiu osobu, postrácalo akúkoľvek logiku, pokiaľ sa neberie do úvahy zisťná motivácia jeho konania, ktorým však naplnil znaky trestného činu sprenevery.

Pokiaľ ide o osobu P. G., je potrebné ešte doplniť, že táto 23. apríla 2003 zomrela, pričom ako svedok dovedy vypočutá nebola, keďže trestné stíhanie v tejto časti sa začalo až 7. júna 2004 a rovnako tak zomrel svedok JUDr. M. B., a to 12. apríla 2008, pričom jeho výpovede v tomto smere sú právne irelevantné, keďže dovedy tento svedok správcom konkurznej podstaty nebol zbavený povinnosti mlčanlivosti.

Vo vzťahu k niektorým odvolacím námietkam Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné ešte uviesť nasledovné:

Zhodou okolností predseda senátu 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky predsedal aj odvolaciemu senátu, ktorý uznesením z 30. mája 2007, sp. zn. 1 Toš 6/2007, zamietol odvolanie obžalovaného V. F. a spol. proti rozsudku bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku z 10. januára 2007, sp. zn. PK – 2 Tš 8/2005, pričom v odôvodnení tohto uznesenia najvyšší súd okrem iného uviedol aj toto:

„základná premisa obhajobnej argumentácie obžalovaného V. F. a obhajcu obžalovaného F. M. JUDr. J. L. založená na tvrdení, že činnosť obchodných spoločností H. S. a. s. a B. I. s. r. o. nevykazovala znaky protiprávnosti, keďže obžalovaní mali postupovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka a že **k zastaveniu činnosti týchto obchodných spoločností došlo nezákonným zásahom štátu prostredníctvom polície 5. februára 2002**, v dôsledku ktorého nemohli byť fyzické a právnické osoby, ktoré im poskytli finančné prostriedky či už formou zmluvy o pôžičke alebo prostredníctvom zmluvy o tichom spoločenstve, vyplatené, **sa nezakladá na pravde.**

Vykonaným dokazovaním bolo totiž jednoznačne preukázané, že v posudzovanom prípade išlo bez akýchkoľvek pochybností **o sofistikovanejšiu formu pyramídovej hry**, ktorá sa krátko predtým, ako došlo k začatiu trestného stíhania vo veci 4. februára 2002, sama zrútila v dôsledku toho, že objem vložených finančných prostriedkov už v tom čase nepostačoval na krytie výplaty vkladov a úrokov z nich, **čo napokon bolo aj dôvodom k „prevodu“ obchodných spoločností H. S. a. s. a B. I. s. r. o. na iné subjekty, čo je inak predmetom trestného stíhania ďalších osôb.**

Pre záver, že išlo o pyramídovú hru svedčí celý rad objektívnych skutočností vyplývajúcich z doposiaľ vykonaného dokazovania, a to:

- formulácia zmlúv, na ktorých základe fyzické a právnické osoby poskytovali finančné prostriedky do vyššie uvedených obchodných spoločností, a to predovšetkým zmluva o tichom spoločenstve s ustanovením, že tichý spoločník sa nebude podieľať na strate a dohodnutý výnos mu bude vyplatený bez ohľadu na to, či bude zisk dosiahnutý alebo nie;
- nákup obchodných spoločností, resp. obchodných podielov a iné podnikateľské aktivity v H. S. a. s. sa uskutočňovali výlučne z finančných prostriedkov vkladateľov získaných najmä prostredníctvom B. I. s. r. o. nekoncepčne, bez znalosti trhu, ekonomickej situácie spoločnosti, bez predchádzajúcej prognózy jej vývoja a bez projektovej prípravy s prepracovanou dobou návratnosti investície (M. B., A., T.-T., atď.);

- všetky tieto obchodné spoločnosti boli stratové, resp. zanedbateľne ziskové, pričom aj v tomto prípade nešlo o tzv. vonkajší zisk, ale o zisk získaný prostredníctvom materskej spoločnosti (napr. P. M. T. s. r. o.), teda v týchto obchodných spoločnostiach neboli vytvárané žiadne zdroje pre plnenie zmluvných záväzkov voči klientom a rovnako tak z objektívnych dôvodov nemohli byť vytvárané ani v blízkej budúcnosti (napr. návratnosť T.-T. cca. 80 rokov);
- dosiahnutý minimálny zisk preto nestačil ani na pokrytie prevádzkových nákladov obchodných spoločností H. S. a. s. a B. I. s. r. o., ktoré boli hradené rovnako len z vložených vkladov;
- už v roku 1998 boli splnené podmienky na vyhlásenie konkurzu H. S. a. s. a B. I. s. r. o., keďže tieto obchodné spoločnosti boli v predĺžení;
- výška výnosov, ktorých najvyššie dohodnutá sa podľa vykonaného dokazovania pohybovala až na úrovni 53 % z výšky vloženého vkladu, pričom vklady a výnosy sa vyplácali výlučne z finančných prostriedkov nových vkladateľov;
- aj základné imanie H. S. a. s. bolo financované len výlučne z finančných prostriedkov pochádzajúcich z B. I. s. r. o. (finančné prostriedky vkladateľov), ktoré sa týmto postupom stali pre vkladateľov nevymožiteľné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto v trestnej veci obžalovaného V. F. a spol. rovnako dospel k záveru, že v prípade H. S. a. s. a B. I. s. r. o. išlo o obchodné spoločnosti, ktoré boli priamo závislé od počtu nových vkladateľov a sumy vložených finančných prostriedkov, pričom bolo len otázkou času, kedy prílev nových peňazí nebude stačiť na vyplácania „starých“ klientov a celý systém sa zrúti, keďže **v prípade týchto obchodných spoločností od počiatku boli ignorované všeobecne platné zásady nepretržitého trvania.**“

Pokiaľ ide o právne posúdenie teraz prejednávanej trestnej veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil so záverom, že konanie obžalovaného D. B.

po stránke subjektívnej i objektívnej naplnilo znaky trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák.

Cudzia vec alebo iná majetková hodnota je zverená páchatel'ovi v prípade, ak je mu odovzdaná do faktickej moci spravidla s tým, aby s vecou alebo inou majetkovou hodnotou nakladal určitým spôsobom. Páchatel' si prisvojí cudziu vec alebo inú majetkovú hodnotu, ktorá mu bola zverená, ak s vecou alebo inou majetkovou hodnotou naloží v rozpore s účelom, ku ktorému mu bola cudzia vec alebo iná majetková hodnota daná do opatrovania alebo do dispozície, a to spôsobom, ktorý marí základný účel zverenia. **Prisvojením je teda aj také nakladanie páchatel'a s vecou alebo inou majetkovou hodnotou, ktorá má trvalo vylúčiť zverujúcu osobu z dispozície s vecou alebo inou majetkovou hodnotou.**

V tejto súvislosti treba ešte dodať, že na rozdiel od podvodu získa páchatel' sprenevery faktickú moc nad vecou alebo inou majetkovou hodnotou bez vyvolania omylu alebo zamlčania podstatných skutočností. Pokiaľ by však zverenie veci alebo inej majetkovej hodnoty bolo dosiahnuté vyvolaním alebo využitím omylu alebo zmlčaním podstatných skutočností, šlo by o trestný čin podvodu. V posudzovanom prípade došlo až následne k doručeniu fiktívnej faktúry (čo potvrdil svedok Ľ. V. – konateľ obchodnej spoločnosti S. s. r. o.), ktorá mala len legalizovať konanie obžalovaného D. B. a ďalších vyššie uvedených osôb, ktoré neoprávnene odčerpali finančné prostriedky z účtu obchodnej spoločnosti H. I. A. C., s. r. o.

Trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. sa dopustí ten páchatel', ktorý si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená a spôsobí na cudzom majetku škodu veľkého rozsahu.

V posudzovanom prípade konaním obžalovaného D. B. ako osoby, ktorej bol na podklade plnej moci zverený okrem iného aj majetok obchodnej spoločnosti H. I. A. C., s. r. o., došlo k trvalej strate majetkovej hodnoty vo výške 5.600.000,- Sk z dispozície tejto obchodnej spoločnosti v rozpore s účelom, ku ktorému bol tento majetok do dispozície obžalovaného D. B. zverený. Okolnosť, že na tomto trestnom skutku participovali ako účastníci vo forme pomoci aj ďalšie osoby, a to minimálne už spomínaný nebohý P. G. a svedok Ľ. V., nie je pre právne posúdenie konania obžalovaného D. B. podstatné do tej miery, aby ho to **ako priameho páchatel'a** zbavovalo trestnej zodpovednosti.

Pokiaľ ide o námietku obžalovaného D. B., že skutková veta neobsahuje konkrétne skutkové okolnosti týkajúce sa presného vymedzenia jeho zmluvného zastúpenia, na podklade ktorého disponoval s majetkom H. s. r. o., odvolací senát 5T poukazuje na znenie tohto plnomocenstva z 25. januára 2002, z obsahu ktorého bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že išlo o plnomocenstvo všeobecné (generálne – mandatum generale) v zmysle § 31 OZ, ktoré splnomocňovalo obžalovaného D. B. na všetky právne úkony s výnimkou tých, na ktoré zákon vyžaduje osobitné plnomocenstvo a tiež s výnimkou tých, pri ktorých zastúpenie nie je možné.

Rovnako pokiaľ ide o námietku obžalovaného D. B., že skutková veta je absolútne nečitateľná a nejasná, keďže sa v nej neuvádza žiadne jeho konanie, ktoré by smerovalo k zavineniu, odvolací senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky naopak musí konštatovať, že skutková veta v dostatočnom rozsahu opisuje všetky zákonom stanovené znaky trestného činu sprenevery, a to tak po stránke objektívnej – sledujúc cieľ odčerpať majetok – pričom v ďalšej časti ho podrobne opisuje tak, že išlo o neoprávnenú a trvalú stratu majetkovej hodnoty vo výške 5.600.000,- Sk z dispozície obchodnej spoločnosti H. s. r. o. v rozpore s účelom, ku ktorému bol tento majetok do dispozície obžalovaného D. B. zverený na základe generálnej plnej moci, pričom po stránke subjektívnej obžalovaný D. B. konal v priamom úmysle, keďže chcel týmto spôsobom porušiť záujem spoločnosti chránený zákonom a svojim konaním ho aj porušil – rozšírenie podpisového vzoru na osobu, ktorá realizuje prevod z jednej spoločnosti (H. s. r. o.) a zároveň je konateľom v spoločnosti (S. s. r. o.), na ktorú bol prevod realizovaný, pričom išlo o prevod, ktorý bol následne krytý faktúrou s fingovanými službami. Pokiaľ by nešlo o úmysel protiprávne odčerpať túto sumu z účtu H. s. r. o., tak predsa mohol obžalovaný D. B. na základe plnej moci sám zrealizovať túto finančnú operáciu a nemusel za tým účelom rozširovať podpisový vzor svedkovi L. V..

Škoda veľkého rozsahu podľa § 89 ods. 13 Tr. zák. s poukazom na nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 428/2005 účinného od 1. októbra 2005 predstavovala sumu 3.450.000,- Sk. Neskoršia právna úprava (Trestný zákon č. 300/2005 účinný od 1. januára 2006) z hľadiska časovej pôsobnosti je pre obžalovaného D. B. nepriaznivejšia.

Stavu veci a zákonu zodpovedá aj výrok špecializovaného trestného súdu o uloženom treste odňatia slobody obžalovanému D. B. a spôsobe jeho výkonu.

Vzhľadom k tomu, že od spáchania skutku obžalovaným D. B. mala uplynúť doba jedenástich rokov, Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť nasledovné:

Štát prostredníctvom orgánov k tomu určených rozhoduje o obvinených z trestných činov a zaisťuje prípadné potrestania páchatel'ov. Rozhodovanie o vine a treste v rámci trestného konania je nielen právom, ale predovšetkým povinnosťou týchto orgánov. Je celkom v rozpore so zmyslom čl. 6 Dohovoru, aby orgán činný v trestnom konaní, ktorý pried'ahy v konaní spôsobil, sa tejto svojej povinnosti zbavil bez toho, aby vyvinul iniciatívu k naplneniu účelu trestného konania, ktorým je práve rozhodnutie o otázke viny a trestu.

Účelom trestného konania je predovšetkým to, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pritom má pôsobiť na upevňovanie zákonnosti, na predchádzanie a zamedzovanie trestnej činnosti, na výchovu občanov v duchu dôsledného zachovávanía zákonov a pravidiel občianskeho spolužitia i čestného plnenia povinností k štátu a spoločnosti (§ 1 ods. 1 Tr. por.).

Trestné konanie je potom ovládané základnými zásadami zaručujúcimi naplnenie vyššie uvedeného účelu trestného konania, ktoré sa uplatňujú nielen z pohľadu samotného obvineného, ale i z pohľadu práv a povinností ostatných subjektov a strán trestného konania. Predovšetkým s ohľadom na práva týchto ostatných subjektov, prípadne strán na trestnom konaní zúčastnených je akceptácia záveru o možnosti orgánu, ktorý pried'ahy v konaní sám spôsobil, zastaviť trestné stíhanie, celkom neprijateľná.

Týmto postupom by bola celkom nežiaducim spôsobom modifikovaná zásada oficiality, ktorá stanovuje, že každý orgán činný v trestnom konaní má povinnosť z vlastnej iniciatívy urobiť všetko pre naplnenie účelu trestného konania, a zároveň by sa tak oslabovala funkcia trestného práva vo všeobecnom zmysle, predovšetkým funkcia ochranná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky navyše považuje za potrebné zdôrazniť, že čl. 6 ods. 1 Dohovoru vôbec nestanovuje žiadnu výslovnú sankciu, ktorou by stíhal porušenie

práva na spravodlivý proces, ktoré je v tomto článku zakotvené a pod ktorým je uvedený celý rad čiastkových práv a slobôd, ktorého súčasťou je i právo na rozhodnutie v primeranej lehote.

Primeranosť dĺžky konania je judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len Súd) posudzovaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu s prihliadnutím ku kritériám zakotveným v judikatúre Súdu, akými sú zložitosť prípadu, chovanie sťažovateľa a chovanie štátnych orgánov, poprípade čo je pre sťažovateľa v stávke. Súd v žiadnom zo svojich rozhodnutí nekonkretizoval „všeobecne záväznú“ dobu, ktorú by bolo možné za primeranú lehotu považovať.

Porušenie pravidla plynúceho z čl. 6 ods.1 Dohovoru je sankcionované vyvedením zodpovednosti štátu voči obvinenému, kedy bolo v rozhodnutiach Súdu spravidla priznané sťažovateľovi spravodlivé zadosťučinenie vo forme peňažnej náhrady a konštatované porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Nápravu porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote vo forme zastavenia trestného stíhania Súd z čl. 6 Dohovoru v žiadnom prípade zo svojich rozhodnutí nevyvodil. Naopak judikatúra Súdu je v tomto ohľade jednoznačná v tom smere, že zmiernenie trestu z dôvodu neprimeranosti dĺžky konania v zásade zbavuje jednotlivca jeho postavenia obete v zmysle článku 36 Dohovoru za predpokladu, že vnútroštátne orgány uznajú, či už výslovne alebo v podstate veci, že šlo o porušenie Dohovoru a uskutočnia nápravu.

V tomto smere Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že **okolnosti prípadu alebo pomery páchatel'a môžu odôvodniť aplikáciu § 40 ods. 1 Tr. zák.** len za predpokladu, že použitie zákonom stanovenej trestnej sadzby odňatia slobody by bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a že účel trestu možno dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania. Všetky tri podmienky sú ustanovené kumulatívne, a preto musia byť splnené zároveň.

Ustálená súdna prax slovenských súdov v súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák. zohľadňovala predovšetkým, ak nie výlučne, tie okolnosti prípadu, ktoré súviseli so skutkom ako takým a s jeho právnym posúdením, teda okolnosti, za ktorých bol

spáchaný čin v zmysle § 3 ods. 4 Tr. zák., resp. rodinné a osobné pomery páchatel'a, ktoré existujú v čase rozhodovania o treste.

Vôbec alebo len ojedinele niektoré sudy pri ukladaní trestu zohľadňujú neprimeranú dĺžku konania v rámci posúdenia otázky, či uvedená skutočnosť je takou okolnosťou, ktorá odôvodňuje mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody pod zákonom stanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby s použitím ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák.

V posudzovanom prípade však špecializovaný trestný súd postupoval v súlade so zákonom, keď vzhľadom na dĺžku konania obžalovanému D. B. mimoriadne neznížil trest odňatia slobody pod zákonom stanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby s použitím ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák.

Ako už bolo skôr uvedené, obžalovaný D. B. bol už v minulosti uznaný za vinného z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. na rovnakom skutkovom základe, a to rozsudkom bývalého Špeciálneho súdu v Pezinku z **27. apríla 2007**, sp. zn. PK 1Tš 8/2005. Tento rozsudok Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z **11. októbra 2007**, sp. zn. 2 Toš 6/2007, v celom rozsahu zrušil a vec aj v tejto časti vrátil bývalému špeciálnemu súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Zo súdneho spisu špecializovaného trestného súdu vedeného pod sp. zn. PK 1Tš 8/2005 pritom bolo zistené, že po zrušení rozsudku súdu prvého stupňa a vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie, bolo nariadených celkovo **23 hlavných pojednávanií**, pričom takmer všetky museli byť odročené v dôsledku prekážky na strane obžalovaných JUDr. Ing. J. M., P. P. a D. B., konkrétne v prípade obžalovaného D. B. a jeho obhajcu JUDr. R. M. v **7 prípadoch**.

Vyššie uvedené konanie obžalovaných a ich obhajcov vrátane konania obžalovaného D. B. a jeho obhajcu bez akýchkoľvek pochybností dokumentuje ich evidentnú snahu umelo predĺžovať dĺžku konania na súde prvého stupňa za účelom čo najviac oddialiť jeho rozhodnutie o podanej obžalobe. V posudzovanom prípade teda Najvyšší súd Slovenskej republiky na jednej strane zistil neprimeranú dĺžku konania na súde prvého stupňa, na druhej strane musel konštatovať, že jej príčinou však boli jednoznačne subjektívne priet'ahy na strane

obžalovaných a ich obhajcov, vrátane obžalovaného D. B. a jeho obhajcu JUDr. R. M., ktoré praktizovali prakticky počas celej doby 3 rokov.

Vyššie uvedená okolnosť (opätovne účelovo vytvorená prekážka na strane obžalovaného P. P. na hlavnom pojednávaní konanom 8. novembra 2010) viedla špecializovaný trestný súd k postupu podľa § 23 ods. 1 Tr. por., keď za účelom urýchlenia konania vylúčil konanie o trestnom čine sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. proti obžalovanému D. B. zo spoločného konania na samostatné konanie. Uvedený procesný postup mal byť zo strany špecializovaného trestného súdu už aplikovaný oveľa skôr, zvlášť keď k zrušeniu pôvodného rozsudku odvolacím súdom v tejto časti došlo za okolností a spôsobom skôr uvedeným.

Napokon Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že stavu veci a zákonu zodpovedá aj výrok o náhrade škody. V tomto smere obžalovaným D. B. uplatnenú odvoláciu námietku týkajúcu sa totožnosti poškodenej strany považoval Najvyšší súd Slovenskej republiky za bezpredmetnú, keďže bolo zistené a preukázané, že poškodenou stranou je H. I. A. C. s. r. o. v konkurze zastúpená JUDr. Ing. V. N., ktorý právny stav doposiaľ nebol spochybnený žiadnym právoplatným rozhodnutím príslušného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 11. apríla 2013

JUDr. Juraj K l i m e n t, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová